

Regeringskansliet
Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
103 33 Stockholm

Promemorian En översyn av regleringen för tjänstepensionsföretag

Fi2020/01995/FPM

I promemorian lämnas inte några förslag på ändringar av skattereglerna. Skatteverket har därför inte några synpunkter på förslagen.

Några av de förslag som lämnas i promemorian har dock en direkt koppling till skattereglerna. Detta gäller förslagen om att även försäkringar som tecknas för egen räkning av egenföretagare och försäkringar som tecknas av en kommun eller en region för en förtroendevald ska omfattas av begreppet tjänstepensionsförsäkring i lagen om tjänstepensionsföretag och förslaget om att det ska förtydligas att ett tjänstepensionsföretags säkerhetsreserv får ingå i kapitalbasen. Förslagen kommenteras nedan ur ett skattemässigt perspektiv. Rubrikerna avser avsnitten i promemorian.

Avsnitt 6 Försäkringar för egenföretagare och vissa förtroendevalda

Tjänstepensionsförsäkring avseende egenföretagare

I avsnitt 6 lämnas förslag om att med tjänstepensionsförsäkring ska i lag (2019:742) om tjänstepensionsföretag även avses försäkringar som tecknas för egen räkning av egenföretagare. Med egenföretagare avses en fysisk person som driver ekonomisk verksamhet under egen ledning. I begreppet innefattas fysiska personer som driver näringsverksamhet i enskild firma, bolagsmän i handelsbolag och komplementär i kommanditbolag. Av neutralitetsskäl föreslås motsvarande ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige. I 1 kap. 6 § den lagen föreslås en utvidgning av vad som avses med ett avtal om tjänstepension vilket innebär att ett utländskt tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet i Sverige ska få träffa avtal om tjänstepension även för en enskild näringsidkare och för delägare i handelsbolag.

I promemorian lämnas inga förslag på skattemässiga ändringar till följd av den föreslagna utvidgningen i 1 kap. 6 § lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige.

En enskild näringsidkare och handelsbolagsdelägare har enligt 16 kap. 32 § inkomstskattelagen (1999:1229) rätt till avdrag för premier för pensionsförsäkring och inbetalning på pensionssparkonto i den omfattning som anges i 59 kap. inkomstskattelagen. Eftersom ett

tjänstepensionsföretag meddelar pensionsförsäkring kommer en enskild näringsidkare och en handelsbolagsdelägare att kunna göra avdrag för premier som betalas till ett tjänstepensionsföretag.

Ett utländskt tjänstepensionsinstitut meddelar enligt svensk rätt inte försäkring utan avtal om tjänstepension. Detta innebär att en enskild näringsidkare eller en handelsbolagsdelägare inte kommer att kunna göra avdrag för de inbetalningar som görs till ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut och att ersättningar som betalas ut från tjänstepensionsinstitutet avseende sådana avtal inte torde kunna beskattas.

Om avsikten är att det även ska föreligga skattemässig neutralitet mellan tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut anser Skatteverket, med hänsyn till ovanstående, att förslaget kräver en närmare analys av vilka följdändringar som krävs i skattelagstiftningen. I en sådan analys bör såväl inkomstskattelagen som lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader ingå. När det gäller inkomstskattelagen bör bland annat följande paragrafer ses över; 10 kap. 5 § första stycket (vad som är pension), 16 kap. 32 § (pensionssparavdrag i näringsverksamheten), 58 kap. 1 a § (kvalitativa villkor för ett avtal om tjänstepension), 59 kap. 2 § (vad pensionssparavdrag kan göras för). När det gäller lagen om särskild löneskatt på pensionskostnader bör 3 § (vad som ska ingå i underlaget) ses över.

I promemorian (s. 39) anges att ändringen som föreslås när det gäller egenföretagare inte påverkar den skatterättsliga definitionen av tjänstepensionsförsäkring och att en pensionsförsäkring som tecknas för egen räkning av en enskild näringsidkare inte kommer att behandlas som en tjänstepensionsförsäkring skatterättsligt då ett villkor för en sådan försäkring är att den har samband med tjänst och att den försäkrades arbetsgivare åtagit sig att betala samtliga premier (58 kap. 7 § inkomstskattelagen).

Som påpekas i promemorian kommer en egenföretagares försäkring inte att behandlas som en tjänstepensionsförsäkring skatterättsligt utan som en så kallad privat pensionsförsäkring. När det gäller uppgiftslämnandet ska en försäkringsgivare lämna kontrolluppgift om betalda premier för en privat pensionsförsäkring men inte för en tjänstepensionsförsäkring (22 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244)). Det förekommer att pensionsförsäkringar för enskilda näringsidkare och för handelsbolagsdelägare felaktigt kodas som tjänstepensionsförsäkringar skattemässigt och att det därmed inte lämnas någon kontrolluppgift på betalda premier. Om en försäkringsgivare inte lämnar de kontrolluppgifter som ska lämnas för en pensionsförsäkring ska försäkringen skattas av i inkomstslaget tjänst (58 kap. 19 a § inkomstskattelagen). Med anledning av att det förslag som lämnas skulle kunna leda till en större risk för att enskilda näringsidkares försäkringar även klassas som tjänstepensionsförsäkringar skattemässigt vill Skatteverket i yttrandet lyfta denna problematik för att skattemässiga felklassificeringar i framtiden ska undvikas.

Tjänstepensionsförsäkring avseende förtroendevald

I avsnitt 6 föreslås även att försäkringar som tecknas av en kommun eller en region för en förtroendevald (definieras i 4 kap kommunallagen) ska räknas som tjänstepensionsförsäkringar i lagen om tjänstepensionsföretag.

Den skattemässiga situationen för en förtroendevald tas inte upp i promemorian.

En uppdragstagare, t.ex. en förtroendevald, är inte att ses som en anställd när det gäller avdragsregeln i 28 kap. 3 § inkomstskattelagen. En arbetsgivare/uppdragsgivare kan därför inte trygga pension med avdragsrätt till en uppdragstagare. Konkret innebär detta att om en kommun eller region tecknar en tjänstepensionsförsäkring enligt lagen om tjänstepensionsföretag för en förtroendevald kommer försäkringen att skattemässigt vara en kapitalförsäkring och premien blir i sådant fall en tjänsteinkomst. Skattereglernas systematik på pensionsområdet innebär alltså att förtroendevalda och liknande uppdragstagare behandlas annorlunda än anställda och näringsidkare när det gäller möjligheten att bygga upp ett pensionskapital med obeskattade medel.

Avsnitt 7 Försäkringsklassen tilläggsförsäkringar

I avsnitt 7.2 (Säkerhetsreserven) lämnas förslag om att det ska förtydligas att tjänstepensionsföretags säkerhetsreserv får ingå i kapitalbasen. Det anges även att Finansinspektionen ska ändra sina verkställighetsföreskrifter så att även livförsäkringsföretag och tjänstepensionsföretag ska kunna göra avsättningar till säkerhetsreserven. Av promemorian framgår inte hur föreskrifterna ska ändras, t. ex. vilka tilläggsförsäkringar som ska omfattas av avsättning till säkerhetsreserv.

Några skattemässiga aspekter avseende tilläggsförsäkringar tas inte upp i promemorian. Inte heller skattemässiga aspekter vad gäller livförsäkringsföretagens och tjänstepensionsföretagens möjlighet att göra avsättningar till säkerhetsreserv berörs i promemorian.

Enligt 39 kap. 3 § inkomstskattelagen ska livförsäkringsföretag (tjänstepensionsföretag behandlas som livförsäkringsföretag i skattehänseende) inte ta upp inkomster som hänför sig till tillgångar och skulder som förvaltas för försäkringstagarnas räkning eller influtna premier. Utgifter som hänför sig till sådana inkomster och premier får inte dras av. Av 39 kap. 4 § inkomstskattelagen framgår att bestämmelserna i 3 § inte gäller till den delen inkomsterna, premierna och utgifterna hänför sig till försäkringar som i redovisningshänseende tas upp som grupplivförsäkringar eller sjuk- och olycksfallsförsäkringar. Sådana försäkringar ska alltså inte beskattas med avkastningsskatt utan beskattas konventionellt enligt samma regler som gäller för skadeförsäkringsföretag. Även inkomster som är hänförliga till den egna rörelsen beskattas enligt reglerna för inkomstslaget näringsverksamhet.

Av förarbetena till lag om tjänstepensionsföretag framgår att tjänstepensionsföretagen ska kunna meddela tilläggsförsäkringar som skulle vara skadeförsäkringar om de tillhandahölls utan samband med livförsäkringar, till exempel avgångsbidragsförsäkring och försäkringar avseende föräldrapenningtillägg.

Livförsäkringsföretag kan inte meddela försäkringar som täcker ekonomiska förluster vid föräldraledighet. De kan inte heller meddela avgångsbidragsförsäkringar bortsett från de som drev sådan verksamhet i maj 1992, för dessa finns en övergångsreglering i 4 kap. 7 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

För de livförsäkringsföretag som meddelar kollektivavtalade avgångsbidragsförsäkringar enligt övergångsbestämmelsen är inkomster och premier som är hänförliga till dessa försäkringar skattefria. Utgifter som hänför sig till sådana inkomster och premier får inte dras av (39 kap. 3 och 4 §§ inkomstskattelagen). Kapitalet hänförligt till kollektivavtalade avgångsbidragsförsäkringar ska inte heller ligga med i underlaget för avkastningsskatt (3 a § andra stycket 2 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel). Dessa försäkringar är således skattefria. De tjänstepensionsföretag som meddelar kollektivavtalade avgångsbidragsförsäkringar kommer således inte att beskattas för dessa medan skadeförsäkringsföretag som meddelar sådana försäkringar kommer att inkomstbeskattas. Försäkringar som täcker ekonomiska förluster vid föräldraledighet och som meddelas av skadeförsäkringsföretag beskattas med inkomstskatt medan sådana försäkringar kommer att beskattas med avkastningsskatt i tjänstepensionsföretagen.

Det kan således konstateras att tjänstepensionsföretagen får meddela de försäkringar som livförsäkringsföretagen meddelar men även andra tilläggsförsäkringar. Regeln i 39 kap. 4 § inkomstskattelagen anger vilka försäkringar i ett livförsäkringsföretag som ska inkomstbeskattas. Regeln är utformad utifrån vilka tilläggsförsäkringar som ett livförsäkringsföretag har kunnat meddela före införandet av lag om tjänstepensionsföretag. Eftersom tjänstepensionsföretagen anses som livförsäkringsföretag skattemässigt och dessa företag kan meddela ytterligare tilläggsförsäkringar jämfört med de tilläggsförsäkringar som livförsäkringsföretagen kan meddela anser Skatteverket att det bör ske en översyn av hur dessa tilläggsförsäkringar ska beskattas. Även ur neutralitetssynpunkt bör frågan utredas (se ovan). Dessutom kommer frågan om hur tilläggsförsäkringarna ska beskattas ha betydelse för tjänstepensionsföretagens möjlighet att göra avsättningar till säkerhetsreserv. Enligt skattereglerna är det endast försäkringar som beskattas enligt 39 kap. 4 § inkomstskattelagen, d.v.s. försäkringar som inkomstbeskattas som kan medföra öknings- och minskningar av säkerhetsreserven (39 kap. 6 § inkomstskattelagen).

Slutligen anser Skatteverket att det krävs en närmare analys av skattemässiga konsekvenser till följd av promemorians uppgift om att även livförsäkringsföretag och tjänstepensionsföretag ska få göra avsättningar till säkerhetsreserven. Bland annat gäller detta skattemässiga

konsekvenserna i ett tjänstepensionsföretag om en del av en säkerhetsreserv löses upp efter en omvandling.